

Tomandl J.

Dostupné a důstojné bydlení pro všechny II

PRINCIPY TVORBY PROSTŘEDÍ PRO OSOBY
S PARKINSONOVOU NEMOCÍ

1.11.2016
Praha

PODNĚT

- podněty vzešly od samotných pacientů s diagnostikovanou Parkinsonovou nemocí
- současná legislativa, normové materiály ani architektonické manuály nezohledňují potřeby této specifické skupiny

II. podpora, tým

PODPORA

- GAČR 16-23901S - Principy tvorby prostředí pro osoby s Parkinsonovou nemocí

TÝM

- prof. Ing. arch. Irena Šestáková, FA ČVUT v Praze
- doc. Akad. arch. Vladimír Soukenka, FA ČVUT v Praze
- Mgr. Ota Gál, 1. LFUK a VFN v Praze
- Ing. arch. Jan Tomandl, FA ČVUT v Praze
- Ing. arch. Pavel Lupač, FA ČVUT v Praze
- Ing. arch. Šárka Voříšková, Výzkumný institut UniversalRAUM, Německo
- Ing. arch. BcA. Veronika Kastlová, FA ČVUT v Praze
- Ing. Roman Berka, Ph.D., IIM ČVUT v Praze
- Ing. Pavel Kneř

CÍL

- vytvořit zásady navrhování a tvorby prostoru tam, kde se předpokládá jeho nejčastější užívání touto skupinou, tzn. zdravotnické a sociální stavby, bydlení
- aplikace vybraných principů do obecných zásad tvorby veřejného prostoru a architektury s ohledem na existující legislativu

IV. uspořádání stávajících poznatků

- výzkumy v oblasti medicíny, zejména neurologie a rehabilitačního lékařství, vychází převážně z poznatků, získaných v rámci přímé práce s pacienty např. na rehabilitačních klinikách a specializovaných pracovištích
- intuitivní přístup patientských organizací, které se problematikou zabývají a z vlastních zkušeností radí klientům např. jak upravit domácí prostředí tak, aby se usnadnilo jeho užívání
- architektonické manuály, týkající se navrhování prostředí pro seniory, zohledňují zejména kognitivní deficity uživatelů, které se týkají i pacientů s Parkinsonovou nemocí.

V. Parkinsonova nemoc

- neurodegenerativní onemocnění CNS
 - ztráta kontroly nad pohybem v souvislosti s nedostatkem dopaminu (přenašeč informací)
 - střídání stavů „on“ a „off“, zejména ve stavu „off“ se výrazně projevují problémy s pohybem - freezing
- **vhodným uspořádáním prostoru lze eliminovat některé příznaky Parkinsonovy nemoci**

VI. příznaky

Příznak	Podnět může vycházet z okolního prostředí	Lze úpravou okolního prostředí mírnit důsledky	Lze úpravou okolního prostředí příznaku předejít
Celkové zpomalení pohybu (bradykineze, hypokineze, akineze)	✗	✓	✗
Poruchy psaní (mikrografie)	✗	✗	✗
Poruchy řeči (hypominie)	✗	✗	✗
Poruchy spánku	✗	✓	✗
Ztuhlost, zvýšené svalové napětí (rigidita)	✗	✗	✗
Klidový třes (tremor)	✗	✓	✗
Posturální poruchy a poruchy chůze – freezing of gait, festinace, pády,...	✓	✓	✓
Kognitivní deficit - zhoršená paměť, rozeznávací aktivity,...	✓	✓	✗
Psychické změny - deprese, apatie, únava,...	✓	✓	✗

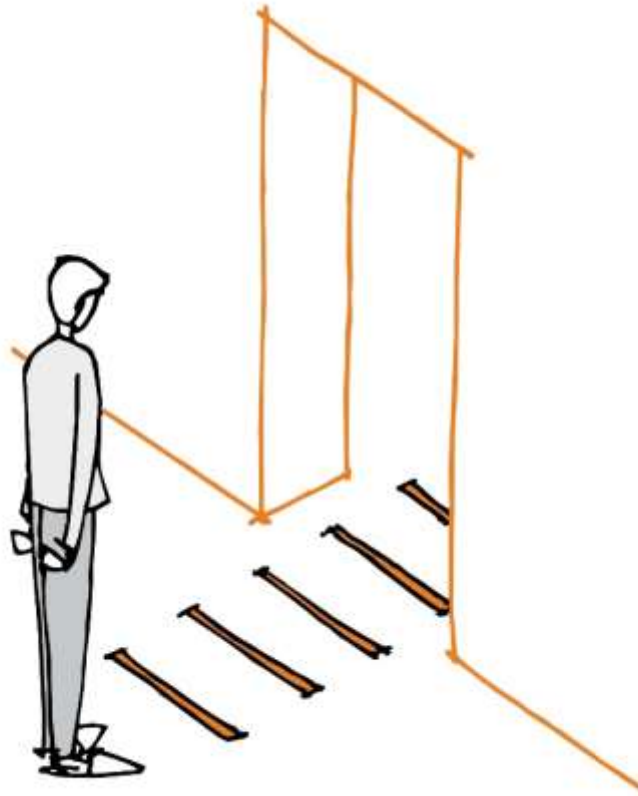
VII. freezing of gait

**Náhlá, epizodická porucha chůze, ztráta schopnosti udělat efektivní krok.*
Příčinou bývá nejčastěji:**

* Giladi N, Nieuwboer A. Understanding and treating freezing of gait in parkinsonism, proposed working definition, and setting the stage. *Mov Disord* 2008; 23 Suppl 2:S423-S425.

VII. freezing of gait

A / průchod zúženým prostorem

VII. freezing of gait

A / průchod zúženým prostorem

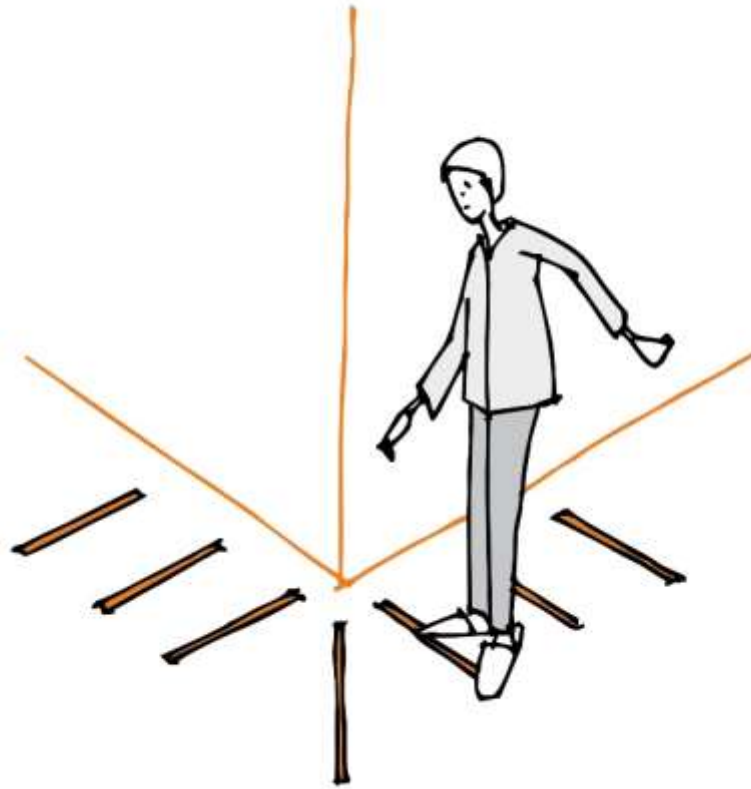
ALEXIANER KLINIK BOSSE, WITTENBERG

UKÁZKA NEVHODNĚ ZAŘÍZENÉHO PROSTORU PRO PACIENTY S PARKINSONOVOU NEMOCÍ, MORRIS 2013

VII. freezing of gait

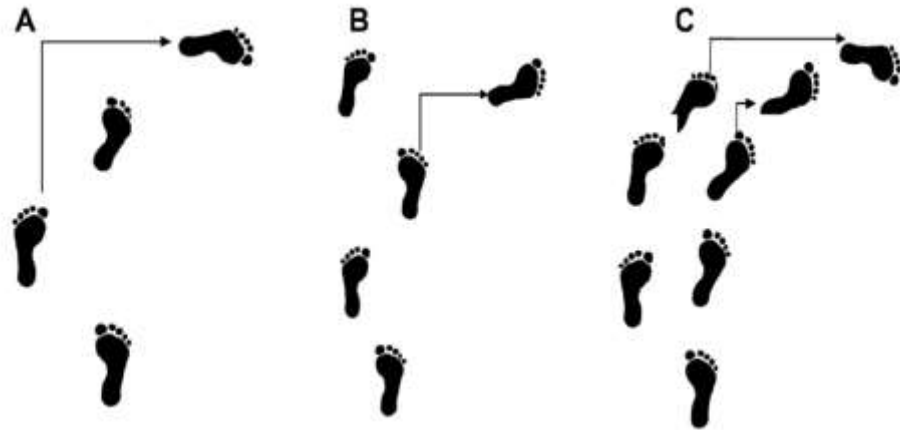
B / ostrá změna směru chůze

VII. freezing of gait

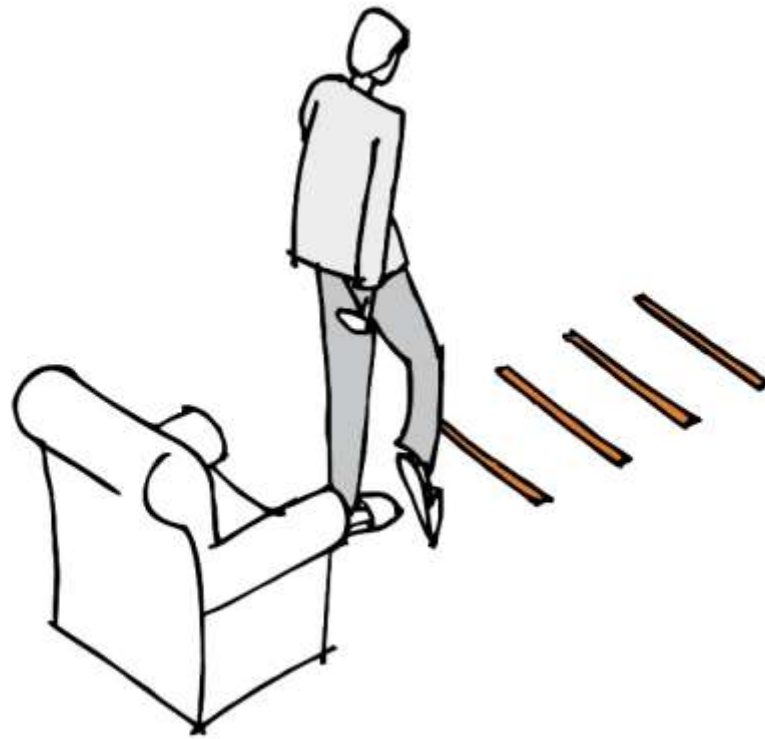
B / ostrá změna směru chůze

BHATT 2013 DYNAMICS OF TURNING SHARPNESS
INFLUENCES FREEZING OF GAIT IN PARKINSON'S
DISEASE

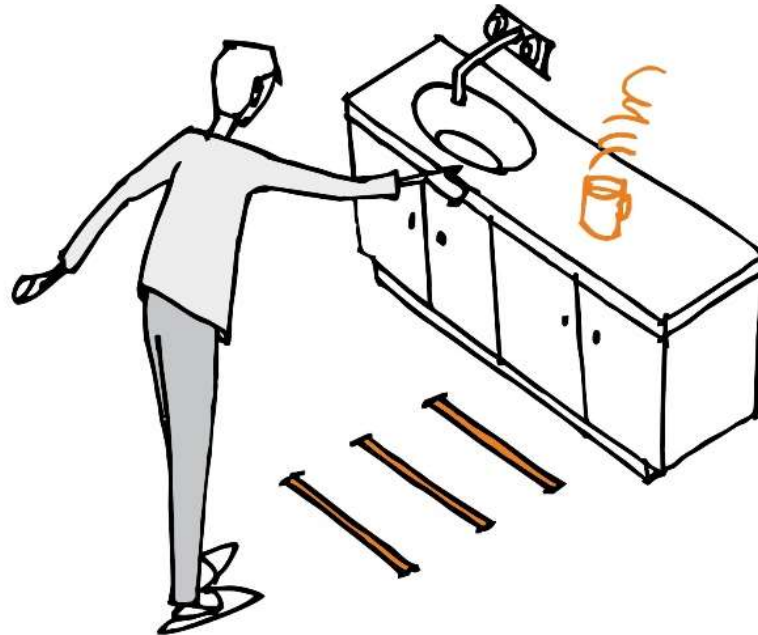
VII. freezing of gait

C / zahájení chůze

VII. freezing of gait

D / dosahování cíle, překážky

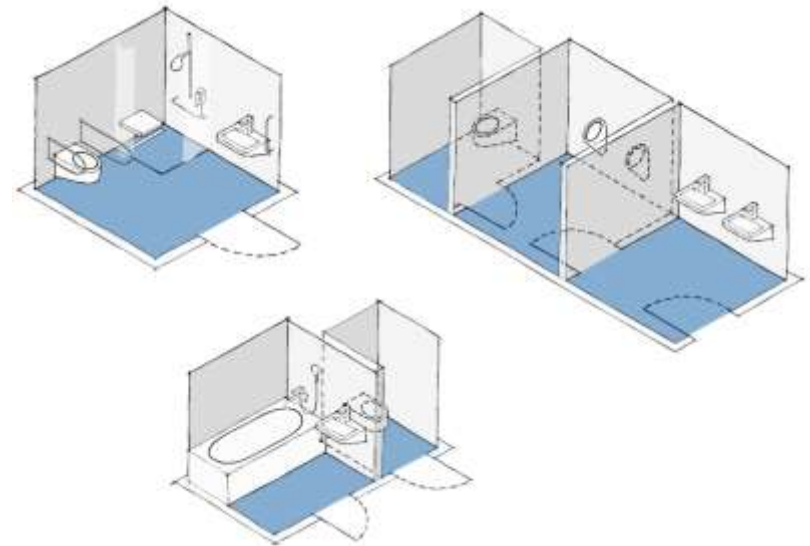
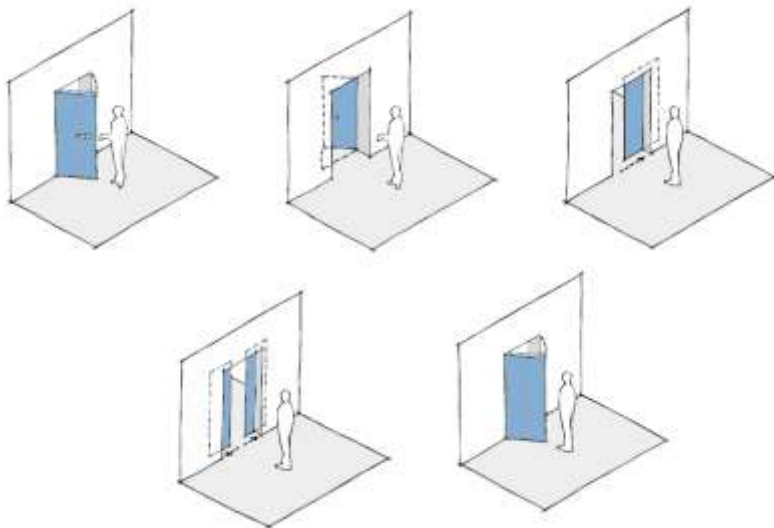
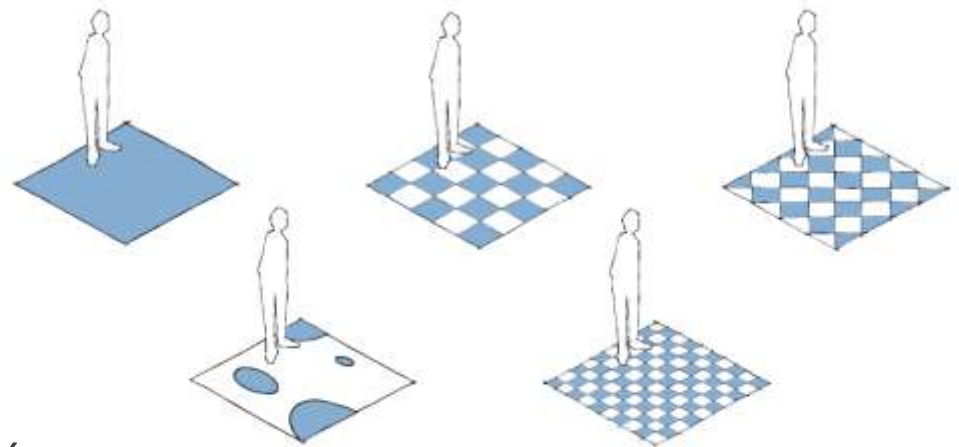
VII. freezing of gait

E / provádění více činností najednou „dual - task“

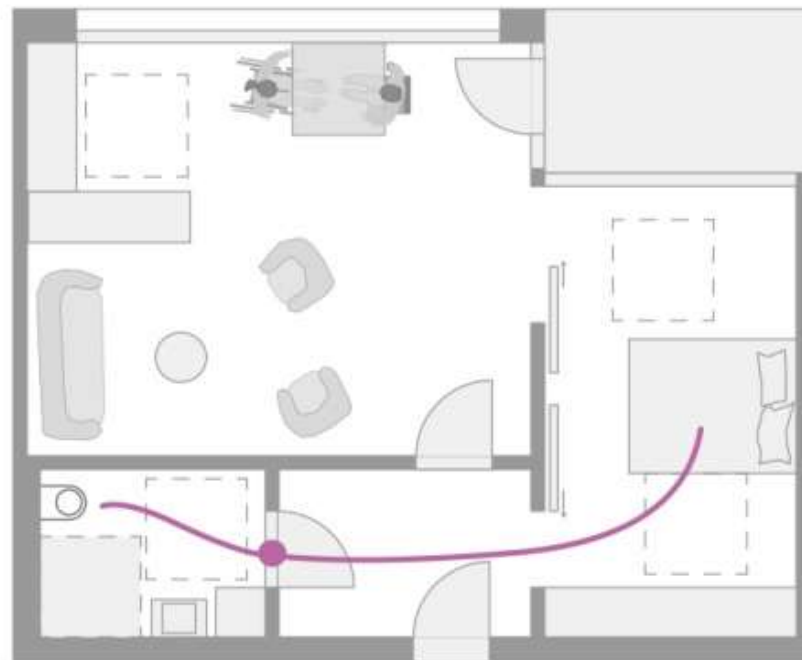
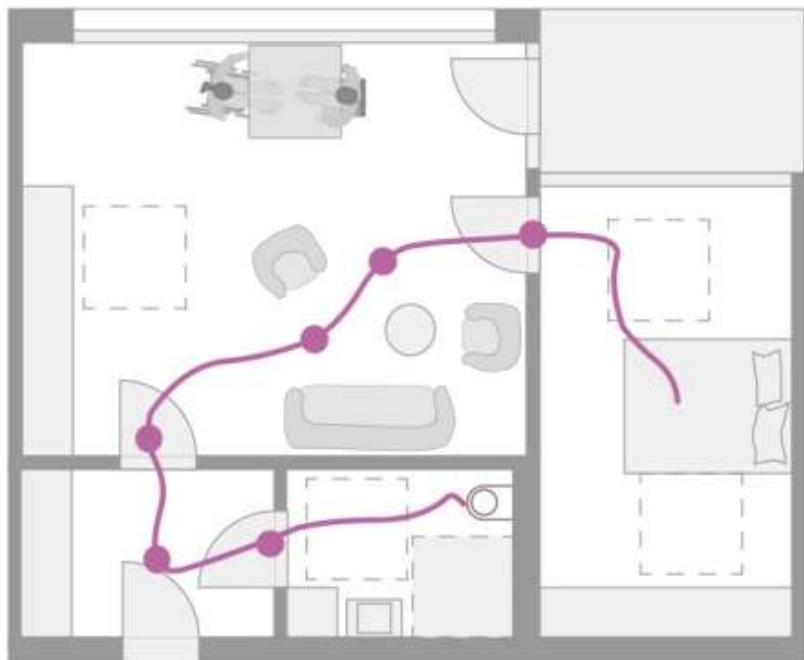

VIII. interdisciplinární dotazník

- statistická data, týkající se procentuálního zastoupení jednotlivých typů freezingu
- četnost výskytu freezingu u konkrétních architektonických prvků a prostorových uspořádání

IX. dispoziční vazba ložnice → toaleta

ČVUT v Praze

Fakulta
architektury